

Desarmament necessari vs. Desarmament utòpic

Albert Caramés, Investigador de l'Escola de Cultura de Pau

Si a la gran majoria de nosaltres, per no dir tothom, ens diguessin que firmant en un paper tindríem un món sense armes, ens faltaria temps per preguntar pel bolígraf. Tot i això, sempre volem aportar una perspectiva més realista i hem de tenir en compte que existeix una utilitat de l'armament per a la legítima defensa; aquí és on toca fer-se la pregunta: si tothom es defensés, hi haurien atacs i, per tant, conflictes? Sobre aquest punt, sempre m'agrada remarcar que les armes són el vector dels conflictes, però mai les causes. Si volem desarmar hem de començar per enderrocar certs mites que planegen el sector militar.

Per començar, hem de tenir en compte que aquest tipus d'indústria es mou per interessos polítics per sobre dels econòmics, ja que es presenta com un sector deficitari. Un primer exemple el trobem si comprovem que el benefici de qualsevol empresa de producció d'armament no es situa ni entre les 200 primeres de qualsevol tipus de sector econòmic: molt per sobre es situen sectors com l'automobilístic o el de les telecomunicacions. En definitiva, la pressió exercida des de l'estament polític es manté amagat per el suposat manteniment d'un sector que es continua percebent com a necessari, però molts cops realitza la funció de punta de llança per a altres sectors més estratègics econòmicament parlant. Mostra d'això ho seguim veient si prenem consciència que el Tractat de Lliure Comerç estipula explícitament la prohibició de subvencions públiques a empreses privades, amb l'excepció del finançament a empreses productores d'armament. Espanya no n'és una excepció i estudis econòmics poden demostrar com sortiria molt més rentable decretar el tancament de l'empresa naval militar Navantia (antiga Izar) i donar la jubilació amb el total del sou a tots els seus treballadors que no pas mantenir-la en funcionament, ja que només es sosté a partir del finançament estatal.

Un altre punt que s'ha de tenir en consideració recau en la política d'exportacions. El primer que cal tenir en compte és el fet que fins ara no existeix cap regulació plenament estricta en aquesta matèria, tant a nivell nacional com internacional. Per que ens fem una idea, resulta molt més difícil exportar carn, pels seus nombrosos controls sanitaris i de qualitat, que no pas un arma, on a Espanya fins i tot hi ha la potestat de canviar el codi identificatiu d'un producte d'aquesta tipus, per motius teòrics de seguretat i protecció. Existeixen codis de conducta, com el de la UE, que recomanen quines han de ser les polítiques d'exportacions al respecte, però són orientatius i en cap cas punitius. Tornant al context més proper, el Govern espanyol assegura que sí que venen complint aquest codi, però el cert és que en molts cops s'exporten armes en situacions de conflicte (Israel), inestabilitat interna (Equador) o en greu situació humanitària (Zimbabwe). El pitjor de molts d'aquests casos és que el motiu tampoc és econòmic: quin benefici se'n pot treure de vendre armes i municions al Sudan per 8.000 euros?¹

En conclusió, el que he volgut reflectir amb aquesta article és que si bé resulta utòpic pensar actualment en un món sense armes, si que hi ha una sèrie de mesures que poden fer reduir el seu impacte al d'altres sectors, econòmicament parlant. En primer lloc, s'han de donar a conèixer les greus deficiències econòmiques que presenta aquest sector i intentar buscar altres vies més diplomàtiques que puguin pal·liar aquests interessos econòmics. D'altra banda, resulta imprescindible un major control i regulació en matèria de comerç d'armes, ja que ara mateix es situa en uns nivells irrisoris. En definitiva, és preferible parlar del desarmament necessari per sobre del desarmament utòpic; per entendre'ns, el colom de la pau és un molt bon símbol, però no ens hem de quedar aquí sinó buscar maneres pràctiques i plausibles de solucionar molts dels problemes estructurals que actualment ens envolten.

¹ <http://www.escolapau.org/img/prensa/04prensa034.pdf>